

RESERVE BANK OF FIJI

PRESS RELEASE

Press Release No. : 30/2011

Phone: (679) 3313 611

Date : 1 November, 2011

Fax : (679) 3302 094

E-mail: rbf@reservebank.gov.fj

NA VAKADIDIKE NI VEIKA VAKAILAVO NI MATAVUVALE

Ena vakayacori tiko e dua na vakadidike ni veika vakailavo vei ira na matavuvale era sega sara ni rawa ka vakavinaka. Ena vakayacori tiko na vakadidike oqo e Viti Levu kei Vanua Levu ena vula ko Noveba 2011. Na vakadidike oqo e wili kina na kila kei na lewai vakamatau ni nodra vakayagataki ilavo kei na veika era vakayagataka kina na ilavo na lewe ni dua na matavuvale.

Na tukutuku kece e vasokumuni mai ena vakadidike, ena vukei iratou vakalevu na Baqe Levu Ni Yau Maroroi ni noda Vanua (Reserve Bank of Fiji) kei ira kece e ra veitokoni kina me ra kila nodra vakayagataka tiko vakacava na lewe ni vanua na nodra ilavo. Ena gadrevi talega me kilai kevaka era vakayagataka tiko na veiqaravi ni veitabana vakailavo ena noda vanua.

E vakaraitaka na Kovana ni Baqe Levu Ni Yau Maroroi ni noda Vanua, Mr. Barry Whiteside, kei ira kece na veitokoni kina me vaka, na Matanitu, dau veiqaravi ena veika vakailavo, koronivuli, “ni na yaga sara vakalevu na vakadidike oqo me navuci kina na lalawa ni kilaka vakailavo ka me wili kina:-

- Na i tuvatuva ni vuli-ka vakailavo e ganiti ira na lewe i Viti;
- Na mataqali veiqaravi vakailavo, tuvatuva kei na lalawa e gadrevi, me vakaukuwataki kina na nodra kila ka vakailavo na lewe ni vanua; kei na,
- Gagadre ni veika vaka ilavo ni matavuvale.”

E mai digitaki e 200 na matavuvale, me mai vakaitavi ena vakadidike oqo. O ira na matavuvale oqo, era a vakaitavi taumada ena vakadidike ka mai vakayacora na Tabana ni Wiliwili ni Matanitu, baleta na i vurevure ni ilavo kei na kena vakayagataki (Household Income and Expenditure Survey 2008-2009). Na vakadidike oqo, e na vakatarogi e dua na turaga kei na dua na marama mai na vei matavuvale digitaki, ka rau dau vakaitavi ena kena dau vakatulewataki na veika vakailavo e na loma ni matavuvale.

Era na vakaitavi tiko ena vakadidike o ira na vakaillesilesi mai na Tabana ni Wiliwili ni Matanitu. Na dede ni veitarotarogi oqo ena taura e dua (1) na aua, ke balavu sara, ena taura e dua veimama (1.5) na aua. O ira kece na vakaillesilesi era na gole tiko mai ena vakadidike, era sa yalayala oti me ra maroroya na i tukutuku kece era vasokumuna. Na i naki ni yalayala oqo, me na taqomaki kina na i tukutuku kece me baleta na nomuni matavuvale.

Sa kerei kina vakabibi na nomuni veitokoni ki na vakadidike oqo.

Reserve Bank of Fiji